

WILLIAM LANE CRAIG

ALLTID KLAR
TIL FORSVAR

*En tenkers guide
til kristen tro*

VERITAS FORLAG

Copyright © 2022 Lunde Forlag AS
Sinselveien 25, 0572 Oslo
www.lundeforlag.no

Veritas Forlag er en del av Lunde Forlag AS

Originaltittel: *On Guard for Students.*
A Thinker's Guide to the Christian Faith
Originally published in English under the title: *On Guard for Students*
© 2015 by William Lane Craig
Published by David C Cook
4050 Lee Vance Road, Colorado Springs, Colorado 80918 U.S.A.

Til norsk ved Øystein Rosse

Omslag: Amy Konyndyk / Lunde Forlag
Omslagsbilde: iStock
Grafisk utforming: Dan Schultz, Luke Flowers / Lunde Forlag
Trykk og innbinding: Livonia Print, Latvia

Der ikke annet er oppgitt, er bibelsitatene hentet fra
Bibel 2011 © Bibelselskapet. Gjengitt med tillatelse.

1. opplag 2022

ISBN 978-82-8385-038-3

Boken er oversatt i samarbeid med NKSS Laget og Damaris Norge.

Sjekk videoer, samtaleopplegg og andre ressurser på:
<https://snakkomtroll.com/william-lane-craig/>

INNHOLD

Forord	5
1. Hvorfor bry seg?	9
2. Hvorfor finnes egentlig noe som helst?	33
3. Hvorfor ble universet til?	47
4. Hvorfor er universet fininnstilt for liv?	83
5. Kan vi være gode uten Gud?	111
6. Hva med all lidelsen?	133
7. Hvem var Jesus?	163
8. Sto Jesus opp fra de døde?	203
9. Er Jesus den eneste veien til Gud?	251
Etterord: Hvordan kan du bli personlig kjent med Gud som en virkelighet i ditt liv?	275

FORORD

Denne boka er ment å være en veiviser for studenter som ønsker å utforske kristen tro, og om kristen tro faktisk kan være sann. Derfor er det en bok som skal *studeres*, ikke bare leses. Gjennom boken vil du finne en rekke argumenter for ulike synspunkter. Jeg vil legge fram én eller flere grunner for å tro at hvert trinn i argumentet er riktig. Så vil jeg gjennomgå de viktigste innvendingene imot hvert trinn før jeg trekker en konklusjon.

La oss som eksempel tenke at vi skal ta for oss følgende argument:

1. Alle mennesker er dødelige.
2. Sokrates er et menneske.
3. Derfor er Sokrates dødelig.

Det er dette vi kaller et logisk gyldig argument. Det vil si at hvis trinn 1 og 2 er sanne, er konklusjonen i punkt 3 også sann.

Det er bare rundt ni grunnleggende regler for logikk som styrer slike argument. Så lenge du følger logikkens regler, *garanterer* de at hvis trinnene er sanne, så er også konklusjonen sann. Da sier vi at av trinn 1 og 2 *følger det logisk* at konklusjonen er sann.

Da blir spørsmålet: Er leddene i argumentet over *sanne*? Til støtte for trinn 1 kan vi presentere vitenskapelige og medisinske bevis for det faktum at alle mennesker er dødelige. Til støtte for trinn 2 kan vi vise til historiske kjensgjerninger som fastslår at Sokrates var et menneske. Langs veien vil vi gjerne ta for oss alle innvendinger mot 1 eller 2 og forsøke å svare på dem. For eksempel kan noen komme til å benekte trinn 2 fordi vedkommende mener at Sokrates bare er en mytisk skikkelse og ikke noe virkelig menneske. Da vil vi måtte vise hvorfor

PREMISSER

Trinnene i et argument som leder til konklusjonen, kalles argumentets *premisser*.

det historiske materialet tyder på at en slik oppfatning er feil.

Trinnene i argumentet kaller vi *premissene*. Hvis du holder deg til reglene for logikk, vil konklusjonen med nødvendighet følge av premissene.

Nå kan en person alltid unngå konklusjonen i et hvert argument ved simpelthen å benekte argumentets premisser. Er du villig til å betale prisen for å avvise et av premissene, kan ingen tvinge deg til å godta konklusjonen. Men finnes det gode grunner for at premissene er riktige, vil kanskje prisen ved å avvise et av dem bare for å unngå konklusjonen, være ubehagelig høy.

En person som benekter premiss 2 i argumentet over, støtter i så fall en historisk skepsis som den store majoriteten av profesjonelle historikere vil mene det ikke er grunnlag for. Han kan avvise premiss 2 om han ønsker det. Men prisen er at han framstår som en tulling. Og en slik person vil neppe kunne kalle den «irrasjonell» som *aksepterer* premiss 2 som sant.

Hvorvidt prisen for å benekte et arguments premisser er for høy eller ikke, kan det selvfølgelig herske uenighet om. Det er opp til deg å vurdere holdbarheten av argumentene jeg presenterer. Jeg vil ikke bli opprørt om du ikke er enig med meg i alle punktene. Jeg vil at du skal gjøre deg opp dine egne oppfatninger. Da vil du i det minste se hva det vil koste intellektuelt å motsette seg konklusjonene. Hvis du kommer til at prisen er for høy, kan det hende du vil akseptere argumentets konklusjoner.

Når jeg presenterer argumentene og begrunnelsene i denne boka, har jeg prøvd å gjøre det enkelt og for-

ståelig. Iblant kan kanskje stoffet være nytt og vanskelig for deg. Da vil jeg oppfordre deg til å ta det bit for bit, slik at det blir lettere å gripe det. Kanskje det vil være en hjelp å bli med i en liten gruppe hvor dere sammen kan diskutere argumentene.

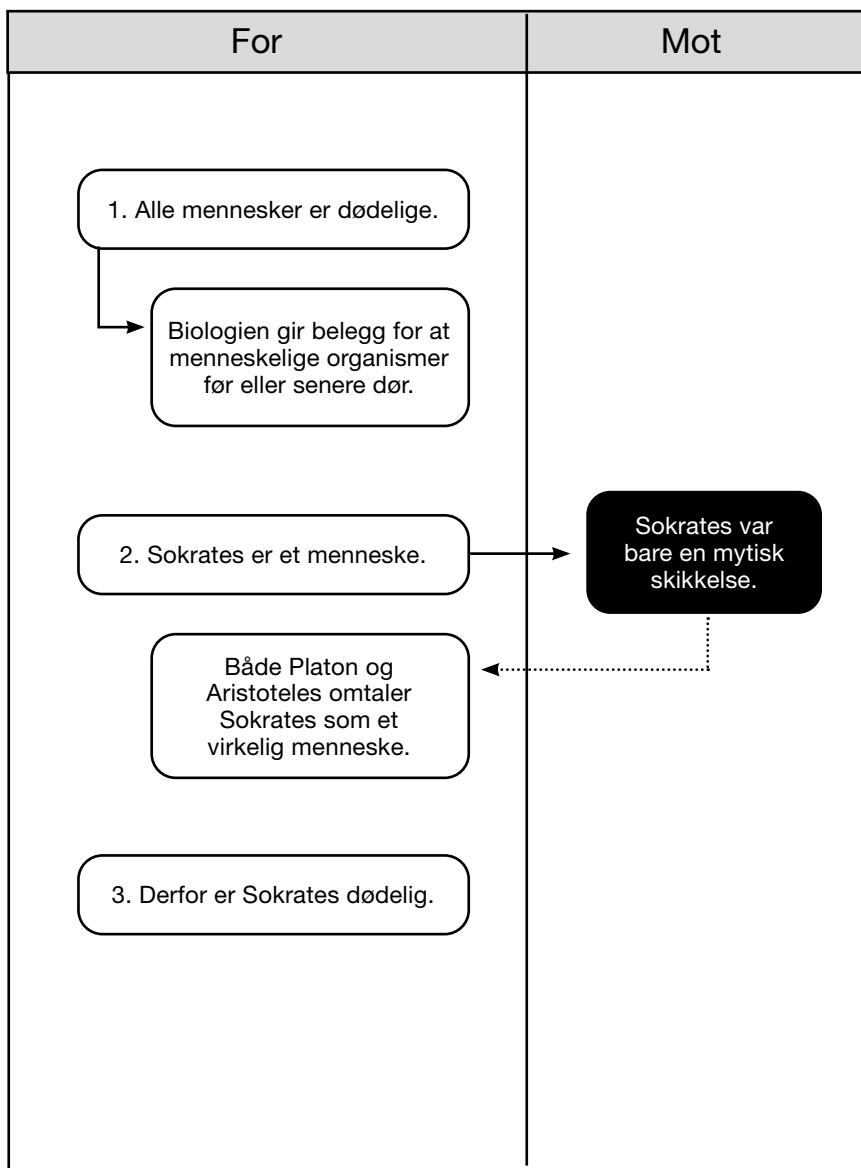
På slutten av de fleste kapitlene vil du finne et argumentasjonskart eller en oversikt over det som blir presentert i det kapittelet. Jeg skal forklare hvordan du bruker argumentasjonskartet: Kartet har et «svømmebanefor» format. I venstre bane vises hva som taler for en påstand, og banen er følgelig merket «For». Den høyre banen er merket «Mot». Der viser jeg de innvendingene som kan fremmes mot påstanden. Pilene som går fram og tilbake mellom banene, følger de ulike argumentene «for» og «mot». Disse kartene kan være en god hjelp for å gi deg det større bildet.

Se for eksempel på argumentasjonskartet som følger etter dette forordet: I venstre bane ser vi argumentets første premiss: «Alle mennesker er dødelige.» Hvis vi følger pilen, vil vi finne belegget som støtter dette premisset. I dette tilfellet følger ingen reaksjon på dette premisset, så «Mot»-banen blir stående tom. I «For»-banen kommer så det andre premisset: «Sokrates er et menneske.» Her har skeptikeren et motargument, så i «Mot»-banen ser vi innvendingen «Sokrates var bare var en mytisk skikkelse». Hvis vi følger pilen, finner vi svaret på denne innvendingen, som kort oppsummerer det historiske belegget for at Sokrates var et virkelig menneske. Legg merke til at det bare gis et svært kortfattet sammendrag. Å lese argumentasjonskartene kan ikke erstatte det å studere selve argumentene slik de presenteres i teksten. Argumentasjonskartene er bare en hjelp til å få det større overblikket.

Jeg håper denne boka vil være en hjelp for deg når du skal finne sannheten om Gud og kristen tro.

William Lane Craig

EKSEMPEL PÅ ARGUMENTASJONSKART

KAPITTEL 1

HVEM BRYR SEG?

*Slukk, slukk, du korte lys; vårt liv er kun en skygge,
gjøgleren geberder seg sin times tid på scenen, og høres aldri mer.
Det er et sagn lest av en dåre, full av ståk og leven uten noen mening.*

William Shakespeare, *Macbeth*, 5. akt, 5. scene, gjendiktet av Morten Krogstad.

På slutten av 1980-tallet skjedde en grunnleggende endring av verdensordenen da Sovjetunionen gikk i oppløsning og jernteppet falt. Vi bodde i Brussel i Belgia på den tiden. Det var spennende å arbeide i Europa mens disse historiske og banebrytende hendelsene foregikk rett foran øynene våre. På en tur til St. Petersburg (den gang Leningrad) like etter det «store skiftet» besøkte jeg den berømte russiske kosmologen Andrej Grib, en russisk-ortodoks kristen. Vi vandret gjennom det store museet Eremitasjen og så på de praktfulle skattene fra tsarens tid. Da spurte jeg Andrej nærmere om den omfattende tilbakevendingen til Gud som hadde skjedd i Russland umiddelbart etter kommunismens fall. «Jo», sa han med sin brede russiske aksent, «i matematikken har vi noe som kalles 'bevis for det motsatte'. Man kan bevise at noe er sant ved å vise at det motsatte er usant. I sytti år har vi prøvd marxismen her i landet, og det fungerte ikke. Så alle tenkte at det motsatte måtte være sant!»

Noe av utfordringen med å få folk i den vestlige verden til å tenke på Gud, er at vi har blitt så vant til Gud at vi rett og slett tar ham for gitt. Vi tenker aldri på å spørre oss selv om hva følgene ville blitt hvis Gud *ikke* fantes. Derfor tenker folk gjerne at Gud er irrelevant. Det har ingen betydning om Gud finnes eller ei.

Derfor er det interessant at mange ateistiske tenkere selv har bekreftet at

spørsmålet om hvorvidt Gud finnes eller ei, er viktig. Det dreier seg om mye mer enn bare å føre opp nok en gjenstand på listen over ting vi omgir oss med. Spørsmålet handler om selve meningen med livet. Derfor berører det oss alle i kjernen av hvem vi er.

Professor Gribbs «bevis for det motsatte» går også under betegnelsen *reductio ad absurdum* (kan oversettes med «reduksjon til det meningsløse»). Denne betegnelsen passer spesielt godt når det gjelder spørsmålet om Guds eksistens. Mange ateistiske filosofer, som de franske eksistensialistene Jean-Paul Sartre og Albert Camus, har hevdet at hvis Gud ikke finnes, så finnes det ingen mening med livet. Nå så ikke Sartre og Camus dette som «bevis for det motsatte», som argument for at Gud virkelig finnes. Nei, de trakk den dystre slutningen at livet faktisk *er* absurd. Deres analyser av den menneskelige eksistens antyder at spørsmålet om Guds eksistens er mye viktigere enn det vanlige mennesker antar.

ALBERT CAMUS (1913–1960)

Fransk romanforfatter og eksistensialist. Siden det ikke finnes noen Gud, så ikke Camus noen mening med livet. Og livet er ikke bare meningsløst, men vondt og brutalt. Selvmord er det eneste viktige filosofiske spørsmålet. Men på tross av livets meningsløshet argumenterte Camus imot selvmord og for å fremme brorskap mellom mennesker.

Ateismens konklusjon er at livet er meningsløst, det kan ikke bevise at Gud finnes. Men det konklusjonen viser, er at spørsmålet om Guds eksistens er det viktigste spørsmålet et menneske kan stille seg. Hvis de ateistiske tenkerne har rett, ville ingen som virkelig skjønnte hva ateismen innebar, svare: «Hvorfor bryr seg?» til spørsmålet om Guds eksistens.

Selvfølger er denne ateistiske konklusjonen avhengig av hva vi mener med «Gud». At de ufullkomne og altfor menneskelige gudene og gudinnene i det gamle Hellas og Roma ikke finnes, vil ikke ha noe særlig å si for meningen med våre liv. Deres fravær ville på mange måter gjort livet svært mye lettere!

Men når ateistiske filosofer bruker ordet «Gud» i vår kontekst, mener de en som er allmektig og fullkommen god, Skaperen av hele universet, og som tilbyr oss evig liv. Dette er Gud slik han forstås i den tradisjonelle monoteismen. Hvis en slik Gud ikke finnes, hevdes det, så er livet absurd. Det vil si at livet ikke har noen egentlig mening, verdi eller hensikt.

Disse tre begrepene – mening, verdi og hensikt – er nært beslektet, men likevel svært forskjellige. *Mening* har å gjøre med betydning, hvorfor noe er viktig. *Verdi* har å gjøre med godt og ondt, rett og galt. *Hensikt* har å gjøre med et mål, en grunn for noe.

Mange ateistiske tenkere hevder at hvis det ikke finnes noen Gud, så er mening, verdi og hensikt i bunn og grunn menneskelige illusjoner. Begrepene finnes bare i hodet vårt. Hvis ateismen er sann, da mangler livet objektivt sett mening, verdi og hensikt – selv om vi subjektivt kan innbille oss det motsatte.

Denne påstanden er verd å understreke, fordi den så ofte blir misforstått. Poenget er ikke at ateister opplever livet som kjedelig og meningsløst, at de ikke har noen personlige verdier eller lever umoralske liv, at de ikke har noen mål eller ser noen hensikt i å leve. Tvert imot ville livet vært uutholdelig og ulevelig uten en tro på noe slikt. Påstanden er snarere at *om ateismen er sann*, er troen på slike ting bare subjektive illusjoner: en *følelse* av mening, verdi og hensikt, selv om disse objektivt sett egentlig ikke finnes. Påstanden er at hvis Gud ikke finnes, er livet – når alt kommer til alt – uten mening, verdi og hensikt. Det gjelder uavhengig av hvor desperat vi klamrer oss til illusjonen om det motsatte.

Reductio ad absurdum, eller redusert til det meningsløse, er en type argument som beviser en påstand ved å vise at det motsatte er absurd.

Mening har med betydning å gjøre, hvorfor noe er viktig. *Verdi* har med godt og ondt, rett og galt å gjøre. *Hensikt* har med et mål å gjøre, en grunn for noe.

OBJEKTIVT VERSUS SUBJEKTIVT

Noe er *objektivt* hvis det er virkelig eller sant uavhengig av hva noen mener om det. «Vann er H₂O» er et objektivt faktum.

Noe er *subjektivt* hvis det bare dreier seg om en personlig oppfatning. «Vanilje smaker bedre enn sjokolade» er subjektivt.

Vi kan holde orden på disse begrepene ved å huske at «objektivt» er som et *objekt*, en gjenstand som virkelig er der, mens «subjektivt» er som et *subjekt* eller en person som har meninger som noe avhenger av.

Livets meningsløshet uten Gud

Det virker opplagt at hvis Gud ikke finnes, så er både mennesket og universet dømt til å dø. Ifølge ateismen er det jo sannsynlig at det ikke finnes noen overnaturlige skapninger eller krefter som kan sette seg ut over naturlovene. I likhet med alle biologiske organismer må mennesket dø. Mennesket er bare et glimt i det endeløse mørket i et univers som stadig utvider seg, en gnist som dukker opp, glimter og deretter dør for evig og alltid.

Derfor må alle ta inn over seg det teologen Paul Tillich har kalt «trusselen fra ikke-væren». Selv om jeg vet at jeg finnes, vet jeg også at jeg en dag ikke vil finnes mer, at jeg vil dø. Denne tanken er svimlende og truende: å tenke på at den personen jeg kaller meg selv vil slutte å eksistere, at jeg ikke vil være til mer!

Noen har prøvd å bagatellisere betydningen av menneskets forestående død ved å sammenlikne den med perioden før vi blir født, da vi ikke eksisterte. Hvorfor skulle vi være mer bekymret for den forestående perioden med ikke-eksistens *etter* døden enn av perioden med ikke-eksistens *før* fødselen?

Jeg synes det er vanskelig å ta denne lettvinde holdningen alvorlig. Det er åpenbart et misforhold her som har enorm betydning. Når vi først har blitt til, vil vi forståelig nok ikke miste det livet vi har fått. Vi tenker ikke noe særlig over at vi en gang ikke hadde livet, for den gangen fantes vi ennå ikke. Vi feirer fødselsdager, men sørger i begravelser fordi vi i det ene tilfellet har fått noe, i det andre er noe mistet. Å bli til og å slutte å være er åpenbart ikke det samme.

Jeg husker ennå tydelig første gang faren min fortalte meg at jeg en dag skulle dø. Som barn hadde tanken av en eller annen grunn aldri slått meg. Da han fortalte meg det, ble jeg fylt av frykt og en uutholdelig tristhet. Og selv om han gjentatte ganger prøvde å forsikre meg om at dette var veldig lenge til, virket det ikke som det hjalp. Enten det var før eller senere, var det et uunngåelig faktum at *jeg skulle dø og ikke ville finnes mer*. Den tanken overvældet meg.

I likhet med alle andre ble det til at jeg etter hvert bare aksepterte dette som et faktum. Vi lærer alle å leve med det uunngåelige. Men jeg tror barnets innsikt forblir sann. Som Sartre konstaterte: *Flere timer eller flere år betyr lite eller ingenting når du først har mistet evigheten*.

Og universet står også selv overfor sin egen død. Forskere forteller oss at universet utvider seg, og galaksene fjerner seg mer og mer fra hverandre. Og når dette skjer, blir det kaldere og kaldere etter som universets energi blir brukt opp. Til slutt vil alle stjernene brenne ut, og all materie vil forvitte og bli til døde stjerner og svarte hull. Det vil ikke finnes noe lys, bare levningene av de døde stjernene og galaksene, som fortsetter å utvide seg utover i det endeløse mørket og de kalde avkrokene i rommet – et univers i ruiner.

Dette er ikke science fiction: Hvis ateismen har rett, kommer dette *virkelig til å skje*. Så ikke bare er hvert eneste levende menneske dømt til utslettelse; hele menneskeheten og alt den menneskelige sivilisasjonen har bygd opp og fått til, er dømt til undergang. Som dødsdømte venter vi bare på den uunngåelige henrettelsen. Vi kan ikke unnsnippe. Det finnes ikke håp.

EN MANN SA TIL UNIVERSET

STEPHEN CRANE

En mann sa til universet:
«Jeg finnes, herre!»
«Men», svarte universet,
«den kjensgjerningen
har ikke skapt i meg
noen følelse av forplik-
telse.»

Disse enkle vitenskapelige faktaene virker nesten ubestridelige. Spørsmålet blir da: Hva er konsekvensene av dette er? Mange ateistiske tenkere har hevdet at det betyr at selve menneskelivet blir absurd. Det betyr at det livet vi har, er uten grunnleggende mening, verdi eller hensikt. La oss se nærmere på hva de hevder om hvert av disse begrepene.

Ingen ytterste mening

Hvis hver enkelt person slutter å eksistere når han eller hun dør, hvilken ytterste mening har da dette livet? Betyr det da i det hele tatt noe som helst om denne personen noen gang har levd? Hans eller hennes liv kan *relativt sett* ha betydning for visse andre hendelser, men hva er den *ytterste* betydningen av noen av disse begivenhetene? Hvis alle ting er dømt til tilintetgjørelse, hva har det da å si om du har påvirket noe? I bunn og grunn utgjør det ingen forskjell.

Slik sett har ikke menneskeheten noen større betydning i verden enn en myggsverm eller en grisebinge. For alle ender på samme måte. Den samme usynlige kosmiske prosessen som hostet dem opp i første omgang, vil med tid og stunder sluke alle sammen igjen. Forskerens bidrag til økt menneskelig kunnskap, legens bidrag til å lindre smerte og lidelse, diplomatens anstrengelser for å skape fred i verden, gode menneskers offer over hele verden for å gjøre livet bedre for menneskeheten – alt dette renner ut i ingenting. Dette er uføret det moderne mennesket har havnet i: Fordi det ender i ingenting, er det ingenting.

Men det er viktig å forstå at det ikke bare er udødelighet det er snakk om her. Hvor lenge livet varer har ingen betydning for om det er meningsfullt eller ikke. Hvis mennesket og universet kunne bestå i all evighet, men det ikke fantes noen Gud, ville deres eksistens fremdeles ikke ha noen

ytterste betydning. Vi kunne fremdeles stille dette spørsmålet til livet: «Og hva så?» Det finnes ingen større ramme som kan gi et menneskeliv betydning.

En gang leste jeg en science

fiction-fortelling som kanskje kan illustrere dette poenget. En astronaut ble etterlatt i en steinørken langt ute i det ytre verdensrommet. Han hadde to medisinflasker med seg: Den ene inneholdt gift, og den andre en drikk som ville gi ham evig liv. Da han skjønnte hvilken forferdelig situasjon han var havnet i, helte han i seg giften. Men så oppdaget han til sin store skrekk at han hadde svelget feil drikk – han hadde drukket drikken som ga ham evig liv! Og det betydde at han var dømt til å eksistere i all evighet – et liv uten mening og uten ende. Hvis Gud ikke finnes, er det som om akkurat det samme skjer med livet vårt. Det kan bare fortsette og fortsette og fremdeles være aldeles uten mening. Så det er ikke bare udødelighet mennesket trenger for at livet virkelig skal ha noen

mening: Vi trenger både Gud og evig liv. Og hvis Gud ikke finnes, har vi ingen av delene.

Så hvis det ikke finnes noen Gud, er det vanskelig å benekte det ateisten hevder, samme hvor ubehagelig det måtte være å ta inn over seg. Livet selv blir meningsløst. Mennesket og universet er uten grunnleggende betydning.

SNAKK OM DET

Har du noen gang følt den mørke fortvilelsen over at livet ditt er uten mening? Hvordan taklet du det?

Ingen ytterste verdi

Hva med moralsk verdi? Hvis menneskelivet ender ved graven – noe som virker svært så sannsynlig ut fra ateismen – så har det i bunn og grunn ingen betydning om du lever som en Stalin eller en Mor Teresa. Siden din skjebne egentlig ikke har noe med oppførselen din å gjøre, kan du like godt leve som du vil. Som den russiske forfatteren Dostojevskij sier det: «Hvis det ikke finnes udødelighet, så er alt lov.»

SNAKK OM DET

Nevn noen personer i filmer som kan stå som eksempler på livets meningsløshet. Hvordan formidler de forestillingen om at livet ikke har noen mening?

Det er vanskelig å tro på ateismens ondskap hvis mennesket ikke har noen tro på at det gode vil bli belønnet og det onde vil bli straffet. Da er det ingen grunn til å være human. Da er det ingen grenser for hvilke ondskapens dyp som finnes i mennesket. De kommunistiske torturistene sa ofte: «Det finnes ingen gud, ikke noe liv etter døden og ingen straff for ondskap. Vi kan gjøre akkurat som vi vil.» Jeg har til og med hørt en torturist si: «Jeg takker Gud, som jeg ikke tror på, for at jeg har fått leve til denne stund. Nå kan jeg få uttrykt all ondskaperen i mitt hjerte.» Han uttrykte det med en utrolig brutalitet og tortur som ble utført mot fangene.¹

«Hvis det ikke finnes udødelighet, så er alt lov.»
– Fjodor Dostojevskij

Gitt at døden er den endelige slutten på livet, har det egentlig ikke noe å si hvordan du lever. Så hva skal vi da si til en som kommer til at han like gjerne kan leve som han vil, styrt av det som tjener ham best?

Vi kan si at det er et uttrykk for egeninteresse når vi legger oss til en moralsk livsstil. Gjør du meg en tjeneste, skal jeg gjøre deg en tjeneste! Men det er opplagt at det ikke alltid stemmer: Vi vet alle at det finnes situasjoner der egeninteressen kolliderer kraftig med moralen. Dessuten er det vel slik at hvis du har stor nok makt, som en Ferdinand Marcos eller en Kim Jung Il eller til og med en Donald Trump, så kan du mer eller mindre blåse i hva samvittigheten forteller deg, og trygt leve et liv der du kun er opptatt av egen nytelse.

Historikeren Stewart C. Easton oppsummerer det godt: «Det finnes ingen objektiv grunn til å være moralsk, hvis ikke den moralske innstillingen 'lønner seg' i samfunnslivet eller får deg til å 'føle deg vel'. Det finnes ingen objektiv grunn til at folk skal foreta seg noe som helst annet enn det de har glede av.»²

Men problemet blir enda verre. For uavhengig av udødelighet er det slik at hvis det ikke finnes noen Gud, er det vanskelig å se hva slags objektiv standard vi bør ha for rett og galt. Om ateismen har rett, er det eneste vi står overfor, sagt med Jean-Paul Sartres, det nakne, verdiløse faktum at vi finnes. Moralske verdier er enten bare uttrykk for personlig smak eller biprodukter av biologisk utvikling og sosial tilpasning.

Og om ateismen har rett: Hva er det som er så spesielt med menneskene? De er jo bare tilfeldige biprodukter av naturen som relativt nylig har utviklet seg på en ubetydelig liten flekk som kalles planeten Jorda, som ligger helt fortapt et sted i et goldt og sjelløst univers. De er dømt til å gå under både individuelt og kollektivt innen relativt kort tid. Richard Dawkins' vurdering av menneskets verdi kan nok virke deprimerende, men ut fra ateismen er det ingen grunn til å tenke han tar han feil når han sier: «I bunn og grunn finnes det ingen plan, ingen hensikt, ikke noe ondt, ikke noe godt, ikke noe annet enn meningsløs likegyldighet ... Vi er maskiner som viderefører DNA ... For hvert eneste levende vesen er det den eneste grunnen til å være til.»³

I en verden uten Gud, hvem kan si hvilke verdier som er rette og hvilke som

er feil? I en Gud-løs verden finnes det ikke noen transcendent standard for hva som objektivt sett er rett og galt. Vi har bare våre kulturelt, personlig og subjektivt betingede vurderinger å henvise til. Tenk på hva det innebærer! Det betyr at det er umulig å fordømme krig, undertrykkelse og forbrytelser som ondt. Heller ikke kan vi verdsette gavmildhet, selvpoffrelse og kjærlighet som noe godt. Det er moralsk likeverdig å drepe og å elske. For i et univers uten Gud, finnes ikke godt og ondt – der finnes bare det nakne, verdiløse faktum at vi eksisterer, og ingen kan si at du har rett og jeg tar feil.

SNAKK OM DET

Hvordan ville du leve hvis du trodde at mennesker bare er maskiner som skal videreføre sitt DNA?

slutten av livsveien, hva er da vitsen? Er hele livet bortkastet? Finnes det ingen grunn til at vi lever? Og hva med universet? Er det helt uten mening? Hvis universets skjebne er en kald grav i en avkrok av det ytre rom, slik moderne vitenskap hevder, så må svaret være ja – det er uten mening. Det finnes jo ikke noe mål, ingen hensikt med universet. Avfallet fra et dødt univers vil bare fortsette å ekspandere – i all evighet.

Og hva med mennesket? Finnes det overhodet noen hensikt med menneskeheten? Eller vil den en vakker dag bare ebbe ut, gå i glemmeboka til et likegyldig univers? Den engelske forfatteren H.G. Wells forutså noe slikt. I romanen *Tidsmaskinen* legger Wells' reisende hovedperson ut på en ferd langt inn i framtiden for å finne ut hvordan det vil gå med menneskene. Alt han finner, er en død jord – med unntak av litt lav og mose – som kretser rundt en gigantisk, rød sol. De eneste lydene er vinden som suser og små bølgeskvulp. «Utenom disse livløse lydene», skriver Wells, «var verden helt stille. Stille? Det er vanskelig å formidle hvor stille det var. Alle menneskets lyder, sauer som breker, fugler som skriker, insekter som summer, all bevegelsen som danner bakgrunnen i livet vårt – det var ikke mer.»⁴ Så derfor vendte Wells' reisende hovedperson tilbake.

Ingen ytterste hensikt

Og til slutt: Hvordan kan vi snakke om en hensikt med livet hvis ateisten har rett? Hvis døden står med åpne armer ved

Men til hva? – Bare til et tidligere punkt i det samme meningsløse jaget mot glemsel. Da jeg som tenåring første gang leste Wells' bok, tenkte jeg: «Nei, nei! Det kan ikke ende slik!» Men hvis det ikke finnes noen Gud, så *vil det* ende slik, enten vi liker det eller ikke. Dette er virkeligheten i et univers uten Gud: Det finnes ikke noe håp, det finnes ingen mening.

Det som er sant for menneskeheten som en helhet, er sant for hver enkelt av oss: Det finnes ingen hensikt med at vi er her. Hvis det ikke finnes noen Gud, så har ikke livet ditt noen større hensikt enn livet til et dyr. Som den gamle forfatteren av Forkynneren sa: «For det går mennesket som det går dyrene, den ene som den andre: Begge skal dø, samme livsånde har de alle. Menneskene har ingen fortrinn framfor dyrene. For alt er forgjengelig. Alle går til det samme sted. Alle er kommet av støv og skal bli støv igjen (Forkynneren 3,19–20). I dette verket viser forfatteren hvor meningsløst nytelse, rikdom, utdannelse, politisk anseelse og ære er i et liv som er dømt til å ende i døden. Og hvilken dom avsier han? «Forgjeves, forgjeves og forgjengelig – alt er forgjeves!» (kap. 1,2) Hvis livet ender ved graven, så har ikke livet noen hensikt.

Men ikke bare det: Selv om livet ikke skulle ende i døden, ville det likevel være meningsløst uten Gud. For da ville mennesket og universet bare være rene tilfeldigheter, som helt uten grunn er kastet ut i en tilværelse. Uten Gud er universet et resultat av et kosmisk uhell, en tilfeldig eksplosjon. Det vil ikke være noen grunn til at det finnes. Og når det gjelder mennesket, er det bare et naturens lune – et tilfeldig produkt av materie pluss tid

OZYMANDIAS

PERCY BYSSHE SHELLEY

Jeg traff en reisende fra gamle land
som sa: To digre, lende-
løse ben
står opp i ørkenen. I sand
halvt sunket, splintres
ansiktet av sten
hvis drag, hvis vridde
snerr om munnen kan
fortelle at skulptøren
klart forstod
Å levne liv i døde ting
fasonger –
Det hjerte som gav mat
til hånd som slo.
På sokkelen leses
nedentil:
«Mitt navn er Ozy-
mandias, størst blant
konger:
Betrakt mitt verk, all
verden, og fortvil!»
Ellers er alt tapt. Ørke-
nen støter til
og jevnt og ensomt
dekker sanden alt.
Percy Bysshe Shelley:
«Ozymandias» (1817),
gjendiktet av K.E. Harris
(1989)

Mennesket har ingen fortrinn framfor dyrene. For alt er forgjengelig. Alle går til det samme sted. Alle er kommet av støv og skal bli til støv igjen. – Forkynneren 3,19–20

pluss tilfeldigheter. Hvis Gud ikke finnes, så er du bare et av naturens avfallsprodukter slengt ut i et meningsløst univers for et liv helt uten hensikt.

Selvfølgelig kan du alltid finne på en eller annen hensikt med livet ditt. Men den er ikke den egentlige grunnen til at du finnes. Den er bare rent subjektiv.

Hvis ateismen har rett, har det altså ingen hensikt at mennesket og universet finnes – siden alt ender med døden. De ble til uten noen hensikt, siden de bare er et resultat av rene tilfeldigheter. Liv har kort sagt ingen mening.

Jeg håper du begynner å forstå alvoret i alternativene vi står overfor. For hvis Gud finnes, så er det håp for mennesket. Men hvis Gud ikke finnes, så har vi ikke annet enn håpløshet igjen. Som en forfatter så treffende har sagt: «Hvis Gud er død, så er mennesket også dødt.»

Å leve i fornektelse

Men de fleste mennesker har ikke forstått dette. De fortsetter som om ingenting har skjedd. Det får meg til å tenke på den ateistiske filosofen Friedrich Nietzsches fortelling om «det gale mennesket». I de tidlige morgentimer kom en gal mann farende inn på torget med en lykt i hånden og skrek: «Jeg leter etter Gud! Jeg leter etter Gud!» Siden mange av de som sto der på torget, ikke trodde på Gud, framkalte det mye latter. «Har Gud blitt borte?» hånte de ham. «Eller gjemmer han seg? Eller kanskje han har dratt på en reise eller har emigrert?» Og så hylte og skrek de av latter. Da, skriver Nietzsche, så

den gale rundt på kretsen av mennesker som sto rundt ham med et gjennom-borende blikk.

«Hvor Gud er?» ropte han. «Det skal jeg fortelle dere. Vi har drept ham – dere og jeg. Vi er alle drapsmenn. Men hvordan fikk vi det til? Hvordan klarte vi å drikke opp havet? Hvem ga oss svampen til å viske ut hele horisonten med? Hva var det vi gjorde da vi løste hele denne jorda fra sola si? Hvor er den nå på vei? Bort fra alle soler? Kastes vi ikke hit og dit hele tida? Bakover, sidelengs, forover, i alle retninger? Finnes det noe opp eller ned lenger? Flakker vi ikke bare rundt gjennom et slags endeløst intet? Kjenner vi ikke pusten av det tomme rommet? Har det ikke blitt kaldere? Nærmer ikke natt og mer natt seg hele tida? Må ikke lyktene tennes om morgenen? Hører vi ennå ikke lyden av graverne som begraver Gud? ... Gud er død ... Og vi har drept ham. Hvordan skal vi, morderne over alle mordere, kunne trøste oss selv?»⁵

Tilskuerne stirret tause og forskrekket på det gale mennesket. Til slutt slengte han lykta på bakken. «Jeg har kommet for tidlig», sa han. «Denne mektige hendelsen er ennå bare på vei – den har ennå ikke nådd menneskets ører.»

Folk forsto ikke konsekvensene av at Gud var død. Nietzsche forutså at en dag ville det moderne mennesket forstå hva ateismen leder til. Når de skjønnte det, ville det innlede en nihilistisk tidsalder – en utslettelse av alt av livets mening og verdi.

Ennå er det slik at folk flest ikke tar inn over seg ateismens konsekvenser. Derfor fortsetter de, som folkemengden på torget, å leve i uvitenhet. Men når vi, som Nietzsche, forstår hva ateismen inne-

SNAKK OM DET

Er folk du kjenner villige til å se i øynene hva som er konsekvensen av ateisme? Hvorfor er de eller er de ikke det?

bærer, kommer vi ikke unna spørsmålet hans: Hva skal vi, morderne over alle mordere, trøste oss med?

Det praktisk umulige ved ateismen

Den eneste løsningen ateisten synes å kunne tilby, er at vi må akseptere at livet er meningsløst, være modige og holde ut. Den britiske filosofen Bertrand Russell trodde for eksempel at vi ikke hadde noe annet valg enn å bygge livet vårt på «den urokkelige håpløshetens faste grunn». Først når vi ser i øynene at verden faktisk er et grusomt sted, blir det mulig for oss å forholde oss til livet. Camus sa at vi ærlig måtte innse livets absurditet, og deretter leve i kjærlighet til hverandre.

Det grunnleggende problemet med denne løsningen er imidlertid at det er umulig å leve konsistent og lykkelig med et slikt livssyn. Hvis du lever konsistent og i samsvar med livssynet, vil du ikke være lykkelig. Og hvis du lever lykkelig, er det bare fordi du ikke lever i samsvar med det.

Den kristne tenkeren Francis A. Schaeffer har forklart dette poenget godt. Det moderne mennesket, sier Schaeffer, lever i et univers med to etasjer. I første etasje har vi den fysiske verden uten Gud. Her er livet meningsløst, slik vi har sett. I andre etasje er det mening, verdi og hensikt. Det moderne mennesket lever i første etasje fordi det tror at det ikke finnes noen Gud. Men det kan ikke leve lykkelig i en slik absurd verden. Derfor tar det stadig tros-hopp opp i andre etasje for å få finne me-

ning, verdi og hensikt, – selv om det ikke har noe grunnlag for disse, siden det ikke tror på Gud.

Så la oss se på dette en gang til – på hvert av de tre områdene der vi så det absurde ved et

GUD MENING
VERDI HENSIKT

MENNESKET
DEN FYSISKE VERDEN

liv uten Gud. La oss se hvor vanskelig det er å leve konsistent og samtidig lykkelig med et ateistisk livssyn.

Meningen med livet

Det første området er mening. Vi så at uten Gud har livet i bunn og grunn ingen mening. Likevel fortsetter ateistiske filosofer å leve som om livet har en mening. Sartre hevdet for eksempel at vi kan skape mening i livet ved fritt å velge en viss framgangsmåte. Selv valgte han marxismen.

Dette er dessverre ikke konsistent. Det er ikke konsistent å si at livet objektivt sett er absurd, og deretter si at man selv kan gi livet sitt mening. Hvis livet

JEAN-PAUL SARTRE (1905–1980)

Fransk filosof og eksistensialist. Han tok Nietzsches proklamasjon av Guds død som utgangspunkt, og benektet at det finnes objektive verdier eller objektiv mening med livet. I stedet står ethvert menneske fritt til å skape sine egne verdier og selv velge hva det mener har noen hensikt. Sartre slet med å forene dette opplagte fritenkeriet med sin motstand mot nazistenes antisemittisme.

virkelig er absurd, altså meningsløst, så er du fanget i første etasje. Å prøve å skape en mening med livet representerer en «hopp» opp i andre etasje. Men Sartre har ikke noe grunnlag for et slikt hopp. Sartres program er faktisk en øvelse i selvbedrag. For universet får jo ikke mening bare fordi jeg tilfeldigvis gir det det. Dette er lett å forstå: Sett at jeg gir universet én mening og du gir det en annen. Hvem har rett? Svaret er naturligvis ingen av oss. For universet uten Gud forblir objektivt sett meningsløst, samme hvordan vi tilfeldigvis ser på det. Sartre sier egentlig: «La oss late som om universet har en mening.» Og det er bare å narre seg selv.

Poenget er: Hvis Gud ikke finnes, så er livet objektivt sett meningsløst. Men mennesket kan ikke leve konsistent og lykkelig når det vet at livet er menings-

løst. For å være lykkelig, later derfor mennesket som om livet har en mening.

Men det er selvfølgelig fullstendig inkonsistent og selvmotsigende.

For uten Gud har verken mennesket eller universet noen virkelig betydning.

SNAKK OM DET

Kjenner du noen som mener de selv kan skape en mening for sitt liv? Hvordan kan du snakke med dem om hvorvidt denne troen gir noen mening?

Livets verdi

Så kan vi gå over til problemet med verdi. Her finner vi den mest åpenbare selvmotsigelsen.

For det første er ateistiske hu-

manister totalt inkonsistente når de bekrefter de tradisjonelle verdiene kjærlighet og brorskap. Camus har med rette blitt kritisert for å være inkonsekvent når han hevder at livet er meningsløst og samtidig holder fram de etiske prinsippene kjærlighet og brorskap. Oppfatningen om at det ikke finnes noen verdier, samsvarer ikke logisk med verdiene kjærlighet og brorskap. Bertrand Russell var også inkonsistent. For selv om han var ateist, var han en frittalende samfunnskritiker som fordømte krig og begrensninger på seksuell frihet. Russell innrømmet at han ikke kunne leve som om etiske verdier bare var et spørsmål om personlig smak. Han betraktet derfor sine egne oppfatninger som «utrolige». «Jeg har ikke løsningen på dette», tilsto han.⁶

Poenget er at hvis det ikke finnes noen Gud, så finnes det objektivt sett heller ikke rett og galt. Som Dostojevskij sa: «Alt er lov.» Men folk kan ikke leve slik. Så de gjør et «tros-hopp» opp i andre etasje og bekrefter verdiene uansett. Og når de gjør det, avslører de at en verden uten Gud ikke er tilstrekkelig.

Hvor grusom en verden fri for verdier er, fikk jeg med stor intensitet rett hjem i stua for noen år siden, da jeg så BBC-dokumentaren *The Gathering* på tv. Den handlet om noen overlevende etter Holocaust som samlet seg i Jerusalem, der de gjenoppdaget gamle vennskap og utvekslet erfaringer. En tidligere fange, en sykepleier, fortalte at hun fikk jobben som gynekolog i Auschwitz. Hun la merke til at soldatene samlet de gravide kvinnene under oppsyn av dr. Mengele. De ble plassert i samme brakke. Så gikk det en stund, og hun la merke til at hun

ikke lenger så noen av disse kvinnene. Hun spurte seg for. «Hvor er de gravide kvinnene som holdt til i den brakka?» «Har du ikke hørt det?» lød svaret. «Dr. Mengele brukte dem til *viviseksjon*.» (Det er operative inngrep på levende vesener for å få medisinsk kunnskap.)

En annen kvinne fortalte om hvordan dr. Mengele hadde bandasjert brystene hennes så hun ikke kunne amme babyen sin. Legen ville vite hvor lenge et spebarn kunne overleve uten næring. Desperat prøvde den stakkars kvinnen å holde babyen i live ved å gi den små brødbiter dyppet i kaffe, men til ingen nytte. For hver dag gikk babyen ned i vekt, noe dr. Mengele ivrig noterte seg. Så kom en sykepleier i smug til denne kvinnen og sa: «Jeg har ordnet med en måte du kan komme deg ut herfra på, men du kan ikke ta babyen din med deg. Jeg har tatt med en morfinsprøyte du kan gi for å ende barnets liv.» Da kvinnen protesterte, sa sykepleieren bestemt: «Hør nå her, babyen din kommer til å dø uansett. Redd i det minste deg selv.» Dermed følte denne moren seg tvunget til *å ta livet av sin egen baby*. Dr. Mengele ble rasende da han fikk vite det, for nå hadde han mistet forskningsobjektet sitt, og han lette blant de døde for å finne det bortslengte liket for en siste veiing.

Det var hjerteskjærende å høre disse historiene. En rabbiner som overlevde oppholdet i leiren oppsummerte det godt da han sa at i Auschwitz var det som om det fantes en verden hvor alle de ti budene var annullert. Menneskeheten hadde aldri før sett et slikt helvete.

Og likevel: Hvis Gud ikke finnes, så *er* på en måte Auschwitz vår verden: Det finnes ikke noe rett eller galt. *Alt er lov*.

Men ingen ateist, ingen agnostiker kan i leve med et slikt syn. Nietzsche selv, som erklærte nødvendigheten av å leve hinsides godt og ondt, brøt med sin mentor Richard Wagner nettopp når det gjaldt komponistens antisemittisme og tyske nasjonalsosialisme. Også Sartre skrev i kjølvannet av andre verdenskrig at han fordømte antisemittismen. Han sa at en ideologi som leder til masseutryddelse, ikke bare dreier seg om en oppfatning eller en personlig smak som kan sidestilles med sin motsetning. I sitt viktige essay «Eksistensialisme er en humanisme» forsøker Sartre fåfengt å vri seg unna motsetningen mellom

fornektelsen av guddommelig gitte verdier og sitt brennende ønske om å be-
krefte enkeltmenneskets verdi. I likhet med Russell kunne han ikke leve med
følgene av sin egen fornektelse av etiske absolutter.

Det kan heller ikke de såkalte «ny-ateistene», som Richard Dawkins. For
selv om Dawkins sier at det ikke finnes noe ondt eller noe godt, ikke noe annet
enn meningsløs likegyldighet, er han selv en høylytt moralist. Han fordømmer
sterkt handlinger som trakassering av og overgrep mot homofile, religiøs in-
doktrinering av barn, inkaenes praksis med menneskeofring og å sette kulturelt
mangfold over interessene til Amish-barn. Han går til og med så langt som
til å legge fram sine egne reviderte ti bud som rettesnor for moralsk
oppførsel. Og glemmer helt at dette står i direkte konflikt med hans
egen etiske subjektivismen.⁷

SNAKK OM DET

Hvorfor tror du at selv intelligente ateister
ofte ikke bryr seg om at tankene de har
om rett og galt, ikke samsvarer med det
de ellers står for?

Ja, det vil nok være uhyre
vanskelig å finne en ateist som
lever i samsvar med sitt eget
system. For et univers uten mo-
ralsk ansvar og blottet for verdi-
er er ufattelig grusomt.

Livets hensikt

La oss til slutt se på problemet med livets hensikt. De som fornekter at det er en
hensikt med livet, har to alternativer om de ønsker å leve lykkelig. De kan enten
finne på en eller annen hensikt, noe som innebærer selvbedrag, slik vi så med
Sartre. Eller de kan la være å la synet de har, munne ut i sin logiske konklusjon.
Fristelsen til å tilskrive objektiv mening til egne, trivielle planer og prosjekter,
og slik finne en slags hensikt med eget liv, er nesten uimotståelig.

For eksempel skriver den frittalende ateisten og vinneren av Nobelprisen
i fysikk Stephen Weinberg på slutten av sin høyt anerkjente bok *De første tre
minuttene*:

Det er nesten uimotståelig for mennesker å tro på at vi har et slags
spesielt forhold til universet, at menneskelivet ikke bare er et mer
eller mindre absurd resultat av en rekke tilfeldigheter som strekker
seg tilbake til de første tre minuttene, men at vi på en eller annen
måte var med helt fra starten av ... Det er veldig vanskelig å ta inn
over seg at dette bare er en ørliten del av et overveldende fiendtlig
univers. Og det er enda vanskeligere å fatte at dette nåværende
universet har utviklet seg fra en ubeskrivelig ukjent tidlig tilstand,
og nå står overfor en framtidig tilintetgjørelse i form av endeløs
kulde eller uutholdelig varme. Jo mer begripelig universet frem-
står, desto mer meningsløst.

Men hvis det ikke finnes noen trøst i fruktene av vår forskning,
kan vi i det minste finne trøst i forskningen selv. Menn og kvinner
er ikke tilfredse med å trøste seg med fortellinger om guder og
kjemper, eller å begrense tankene sine til livets dagligdagse gjø-
remål. De bygger også teleskoper og satellitter og akseleratorer og
sitter ved skrivebordene sine i timevis for å finne ut av hva opp-
lysningene de samler inn, betyr. Innsatsen for å forstå universet er
en av de få tingene som løfter menneskelivet ørlite grann over det
parodiske, og gir det litt av tragediens sjarm.⁸

Det er noe merkelig ved Weinbergs gripende beskrivelse av menneskets pro-
blem: *Tragedie* blir brukt som et evaluerende begrep. Weinberg ser på menneske-
lig forskning som noe som hever menneskelivet over parodiens nivå, opp til
tragediens nivå. Men på hvilket grunnlag kan en ateist foreta et slikt verdi-
messig skille? Weinberg ser åpenbart på et liv viet menneskelig forskning som
noe virkelig meningsfullt, og derfor er det ille hvis en så viktig virksomhet
skulle forsvinne. Men om ateismen er sann, hvorfor skulle forskning være for-
skjellig fra å sløse vekk tiden på ingenting? Siden det ikke finnes noen ob-
jektiv hensikt med menneskelivet, har ingen virksomhet noen objektiv betyd-
ning, samme hvor viktig og kjær den rent subjektivt kan fortone seg for oss.

Ingenting har noen større betydning enn det å flytte rundt på dekkstoler på *Titanic*.

Menneskets problem

Dilemmaet til det moderne mennesket er altså virkelig forferdelig. Mennesket kan ikke leve konsistent og lykkelig hvis livet til syvende og sist er uten mening, verdi eller hensikt. Hvis vi prøver å leve i samsvar med det ateistiske synet på verden, vil vi uvilkårlig ende opp svært ulykkelige. Hvis vi isteden klarer å leve lykkelig, er det bare ved å fornekte vårt livssyn.

Stilt overfor dette dilemmaet snubler det moderne mennesket patetisk rundt for å finne en utvei. Dr. L.D. Rue holdt i 1991 et

bemerkelsesverdig foredrag for American Academy for the Advancement of Science. Her fremholdt han at vi fører oss selv bak lyset ved «edel løgn» som får oss til å tro at vi og universet fremdeles har verdi.

SNAKK OM DET

Tenk på en film du nylig har sett. Hvis du spurte hovedrolleinnhaveren: «Hvorfor betyr livet ditt noe?», hva tror du han eller hun ville svart?

Rue ser det slik: «Det vi har lært av de to siste århundrene, er at intellektuell og moralsk relativisme er det vi har å holde oss til.» Han sier at konsekvensen av at vi har skjønt dette, er at jakten på selvrealisering får sosialt samhold til å gå i oppløsning. Årsaken er selvfølgelig at relativisme fører til at jakten på selvrealisering blir radikalt privatisert: Alle mennesker velger sitt *eget* sett med verdier og meninger.

Hva skal vi så gjøre? Rue sier at på den ene siden har vi «galehusalternativet», der selvrealisering søkes uavhengig av sosialt samhold. På den andre siden har vi «det totalitære alternativet», der sosialt samhold påtvinges på bekostning av personlig selvrealisering. Hvis vi skal unngå disse to alternativene, sier han, har vi ikke annet valg enn å gripe til en eller annen «edel løgn» som kan inspirere oss til å heve oss over egoistiske interesser og dermed frivillig oppnå sosialt

samhold. En edel løgn «er en som narrer oss, lurer oss, tvinger oss ut over egoismen, ut over egoet, ut over familie, nasjon [og] rase». Det er en løgn fordi den forteller oss at universet er gjennomsyret av verdi (noe som bare er oppspinn), fordi den hevder at det finnes en universell sannhet (mens det egentlig ikke er tilfellet) og fordi den forteller meg at jeg ikke skal la meg styre av egoisme (noe som åpenbart er feil). «Men uten slike løgner kan vi ikke leve.»

Dette er den grufulle dommen over det moderne mennesket. For å overleve, må det leve på en løgn.

Tilbake til start

Så hva gjør vi da? Jeg tenker at når vi ser konsekvensene av våre svar på spørsmålet om Guds eksistens, er det absolutt nødvendig at vi går tilbake til start og spør oss hvilke grunner vi har for å tro at Gud finnes eller ikke. For kanskje ateisten tar feil. Kanskje Gud finnes likevel. Ja, jeg vet det: Ingenting av det vi har sagt så langt gir noen grunn til å tro at Gud finnes. Ateisten kan kanskje til og med si at gudstro i seg selv er en edel løgn som vi lurer oss selv med. Men hvordan kan ateisten rettferdiggjøre en slik anklage uten å gå inn på argumentene for eller mot Guds eksistens? Hvordan kan han vite at Gud ikke finnes? Bør vi ikke i det minste se på argumentene?

Det bør vi selvfølgelig. Noen filosofer har til og med hevdet at hvis argumentene for disse to alternativene var absolutt likeverdige, ville et fornuftig menneske velge å tro på Gud. Det betyr at dersom argumentene er like gode, virker det helt ufornuftig å foretrekke død, tomhet

EDEL LØGN

En edel løgn «er en løgn som narrer oss, lurer oss, tvinger oss ut over egoismen, ut over egoet, ut over familie, nasjon [og] rase.»
– Dr. L.D. Rue

og tilintetgjørelse framfor liv, mening og lykke. Som filosofen Pascal sa, har vi ingenting å tape og evigheten å vinne på det.

Men mitt mål med dette kapittelet er mer beskjedent enn som så. Jeg håper bare jeg har fått deg til å *tenke på* disse spørsmålene. Jeg håper du forstår at spørsmålet om Guds eksistens har alvorlige konsekvenser for livet vårt, og at vi derfor ikke kan tillate oss å stille oss likegyldig til det. Det jeg i det minste har bidratt til, er å tydelig redegjøre for alternativene. Hvis Gud ikke finnes, så er livet meningsløst. Hvis Gud finnes, så er livet meningsfullt. Bare det siste av disse to alternativene gjør oss i stand til å leve både lykkelig og konsistent. Derfor er det *stor forskjell* på om Gud finnes eller ikke, en forskjell vi bør bry oss om.

Hvem bryr seg? Det burde du gjøre.

Noter

1. Richard Wurmbrand: *Tortured for Christ* (London: Hodder & Stoughton, 1967), 34.
2. Stewart C. Easton: *The Western Heritage*, 2. utg. (New York: Rinehart & Winston, 1966), 878.
3. Sitert i Lewis Wolpert: *Six Impossible Things before Breakfast*, 215. Dessverre er Wolperts referanse uriktig. Sitatet ser ut til å være en pastisj fra Richard Dawkins: *River Out of Eden: A Darwinian View of Life* (New York: Basic Books, 1996), 133, og Richard Dawkins: *The Ultraviolet Garden*, foredrag 4 av 7 «Royal Institution Christmas Lectures (1992)», <http://physicshead.blogspot.com/2007/01/richard-dawkins-lecture-4-ultraviolet.html>. Takk til min medhjelper Joe Corra for å ha funnet denne referansen!
4. H.G. Wells: *The Time Machine* (New York: Berkeley, 1957), kap. 11.
5. Friedrich Nietzsche: *The Gay Science*, i *The Portable Nietzsche*, redigert og oversatt til engelsk av W. Kaufmann (New York: Viking, 1954), 95.
6. Bertrand Russell, brev til *The Observer*, 6. oktober 1957.
7. Richard Dawkins: *The God Delusion* (New York: Houghton-Mifflin, 2006), 23, 264, 313–317, 326, 328, 330.
8. Steven Weinberg: *The First Three Minutes* (London: Andre Deutsch, 1977), 154–155.